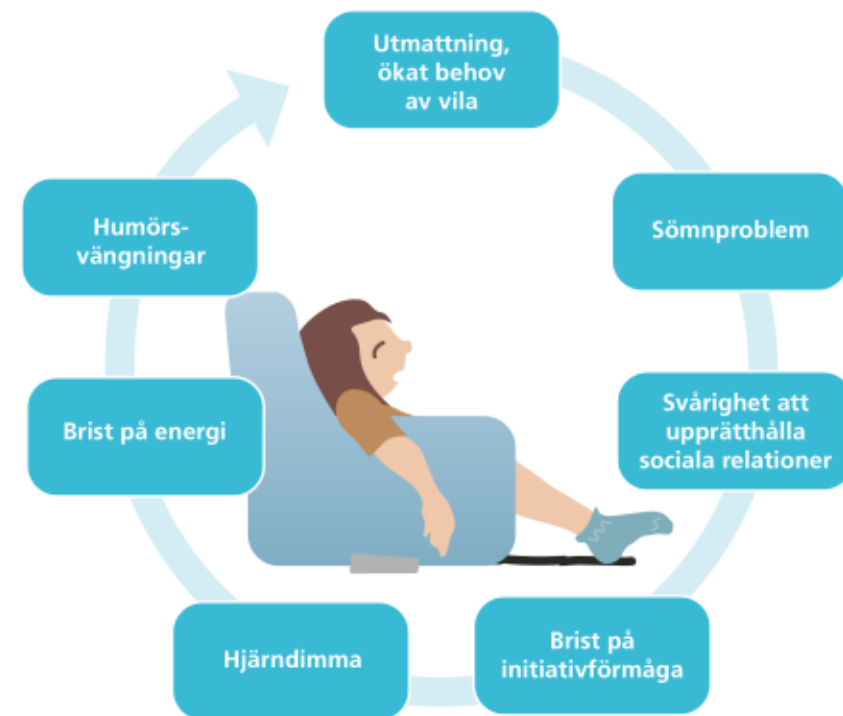

CANCERPATIENTENS FATIGUEGUIDE

Vad menas med fatigue?

- Långvarig och kraftig utmattning som inverkar på vardagslivet
- Ofta går utmattningen inte att vila eller sova bort
- Kan plötsligt tillta även efter en liten psykisk eller fysisk ansträngning eller utan någon särskild orsak
- Hjärndimma innebär koncentrationssvårigheter, långsam tankeverksamhet, svårt att hitta ord, det kan t.ex. vara svårt att arbeta, trots att prestationsförmågan annars är bra
- Fatigue kan också vara förknippat med humörsvingningar, ångest, depression, sorg

Fatigue = extrem trötthet som följd av fysisk eller psykisk påfrestning eller sjukdom

Vad beror fatigue på

Somatisk sjukdom: till exempel cancer, MS, centrala nervsystemets sjukdomar, hjärtsvikt, lungsjukdomar, hormonbalansstörningar, brist på spårämnen, anemi, syrebrist

Mental hälsa: vilken störning som helst i den mentala hälsan kan göra att man drabbas av fatigue. Mentala problem är orsak till och verkan av fatigue

Levnadsätt: sömn, näring, motion, stresshantering, koffein, alkohol och berusningsmedel

Läkemedel: de flesta cancermediciner, psykofarmaka, värkmediciner, sömnmediciner, lugnande medel

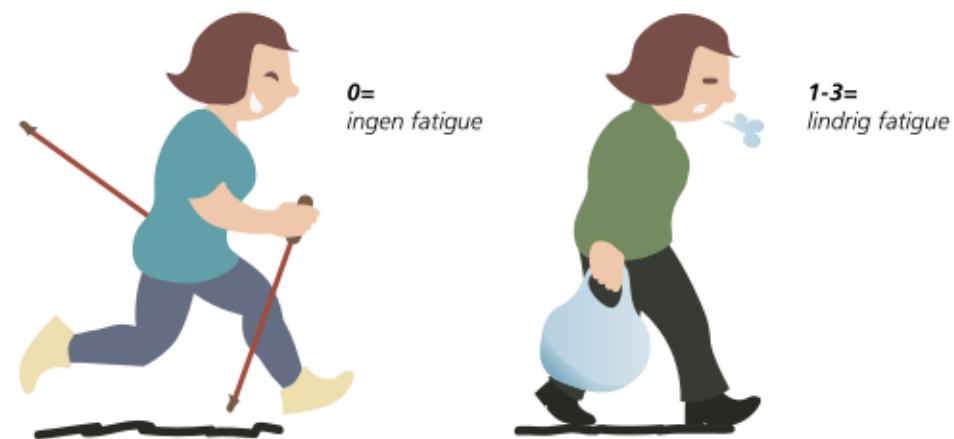
Fatigue vid cancer, identifiering

”Patienter och vårdpersonal underskattar och underrapporterar fatigue för att man anser den höra till cancer och behandlingen, och å andra sidan antar man att det inte finns några effektiva behandlingsmetoder.”

”Om du bedömer din utmattning på skalan 0-10, vilken siffra ger du den?”

0: ingen fatigue

10: värsta tänkbara fatigue

Individuell bedömning av fatigue och vårdplan

Vården är individuell:

1. Identifiering och medvetandegörande
2. Bedömning av individuella riskfaktorer
3. Ordning av vård och stödåtgärder, plan för hur effekten av vården följs upp
4. Information och kamrattstöd

Svårighetsgraden för fatigue kan också bedömas med följande tillägsfrågor (på skalan 0-10):

- Stör utmattningen din dagliga aktivitet?
- Orsakar utmattningen förändringar i ditt humör?
- Påverkar utmattningen din rörelseförmåga?
- Stör utmattningen ditt arbete/utförandet av dina vardagssysslor?
- Gör utmattningen det svårare att upprätthålla sociala relationer?
- Har din livsglädje minskat?

Behandling av fatigue

MOTION

Undersökningar visar att motion förbättrar livskvaliteten och orken samt lindrar fatigue och förbättrar prestationsförmågan, självkänslan och humöret.

ÖVNINGAR FÖR KROPP OCH SJÄL

har en positiv effekt på hantering av fatigue. Man har fokuserat på att minska stressen, förbättra livskvaliteten, kognitiv kortterapi och öka information om fatigue.

PSYKOSOCIALA STÖDÅTGÄRDER

kan vara akupunktur, yoga eller mindfulness.

KOST

Cancerpatienter rekommenderas en normal mångsidig kost. Närings- och spårämnesbrist kan rättas till med näringstillskott: proteindrycker, energishots, järn, kalk, D-vitamin, magnesium, B-vitamin, kaliumtillskott.

LÄKEMEDEL

Man kan försöka använda kortison och / eller EPO.

Suomen Gynekologiset Syöpäpotilaat ry - Gynekologiska Cancerpatienterna i Finland rf
Länk till hemsida: www.gysy.fi med mer info om fatigue.
Facebook: [gynekologisetsyopapotilaat](https://www.facebook.com/gynekologisetsyopapotilaat)
Instagram: [gysy.ry](https://www.instagram.com/gysy.ry)
Twitter: [gysysuomi](https://twitter.com/gysysuomi)
Broschyren är producerad med stöd av Amgen.